

เบอร์ 1

เอกสารประกอบคำบรรยายในการอบรมเชิงปฏิบัติการ

เรื่อง“การเขียนบทความทางวิชาการ”

วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๐

ณ ห้องบรรยายชั้น ๘ อาคารท่าชัย

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

รูปแบบ วิธีการ การใช้ภาษา การเขียนอ้างอิง บทความทางวิชาการ

รองศาสตราจารย์อัครา บุญทิพย์

การเขียนบทความวิชาการ เป็นการเขียนเพื่อให้ความรู้ ความคิดแก่ผู้อ่าน ดังนี้จึงต้อง อาศัยระเบียบวิธีการเขียนที่เป็นมาตรฐาน มีระเบียบจริงจัง มีรูปแบบชัดเจน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจและ ขอนรับ

ในทางตรงกันข้าม ข้อเขียนที่ขาดระเบียบวิธี แม้จะเป็นข้อมูลความรู้ที่ถูกต้อง แต่ผู้อ่าน อาจจะรู้สึกเคลือบแคลงลงสักนิด ไม่เชื่อถือ

ดังนั้นผู้ที่จะเขียนบทความวิชาการ จะต้องทำความเข้าใจรูปแบบของการเขียนบทความ วิชาการเสียก่อน เป็นเบื้องต้น

รูปแบบบทความวิชาการ

รูปแบบบทความวิชาการจำแนกได้หลายประเภท ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ ขอบเขตเนื้อหา วิธีดำเนินการ กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้อ่าน ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้¹

๑. บทความวิจัย (Research Article) เขียนเพื่อเสนอผลงานวิจัยสาขาใดสาขาหนึ่ง มีลักษณะ โครงสร้างและองค์ประกอบ ต่อไปนี้
 - ๑.๑ ชื่อเรื่องและชื่อผู้เขียน
 - ๑.๒ บทคัดย่อ(ไม่มีกี่ได้)
 - ๑.๓ บทนำ(ความเป็นมา วัตถุประสงค์ ขอบเขต เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อสรุป)
 - ๑.๔ วัสดุอุปกรณ์และวิธีการดำเนินการ
 - ๑.๕ ผลและการวิเคราะห์ผล
 - ๑.๖ บทวิจารณ์ อภิปรายผล
 - ๑.๗ สรุปผลและข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)
 - ๑.๘ คำขอบคุณ(มีกี่ได้)
 - ๑.๙ เอกสารอ้างอิง

๒. บทความวิชาการ (Academic Article) เขียนเพื่อเน้นประเด็นวิชาการเรื่องหนึ่งเรื่องใด สาขานั้นสาขาวิชาใด เสนอความคิดเห็นและข้อสรุปของผู้เขียน นำเสนอต่อสาธารณะนำไปสู่การ ขอนรับ การวิพากษ์ และใช้ประโยชน์ต่อไป มีลักษณะ โครงสร้างและองค์ประกอบ ต่อไปนี้

- ๒.๑ ชื่อเรื่องและชื่อผู้เขียน
- ๒.๒ บทคัดย่อ(ไม่มีกี่ได้)
- ๒.๓ ความนำ/บทนำ
- ๒.๔ สรุปภาระหรือหลักวิชาการเบื้องต้น
- ๒.๕ ตั้งใหม่ที่พน การประยุกต์
- ๒.๖ บทวิจารณ์ อภิปรายผล/สรุป
- ๒.๗ คำขอบคุณ(มีกี่ได้)
- ๒.๘ เอกสารอ้างอิง

¹ สรุปจาก ไฟโรมน์ ศิริธรรมากุล. การวิจัยสู่การเขียนบทความและรายงาน. หน้า ๑๕-๙๑

๓. บทความปริทัศน์ (Review Article) เขียนเพื่อแสดงผลการวิเคราะห์ เปรียบเทียบและวิจารณ์ผลงานของผู้อื่นที่ได้พิมพ์แล้ว หรือการรวมรวมสรุปผลงานของนักเขียนต่าง ๆ แล้วขัดกันๆ เปรียบเทียบ มีลักษณะโครงสร้างและองค์ประกอบ ต่อไปนี้

๑. ชื่อเรื่องและชื่อผู้เขียน	๒. บทคัดย่อ(ไม่มีก็ได้)
๓. ความนำ/บทนำ	๔. ชี้จุดอ่อนชุดแข็งของงานที่วิจารณ์โดยทฤษฎี
๕. บทวิจารณ์ อภิปรายผล/สรุป	๖. คำขอบคุณ(มีก็ได้)
๗. เอกสารอ้างอิง	

๔. บทความงานพัฒนา (Development Article) เขียนเพื่อเสนอผลการพัฒนาครึ่งเมืองอุปกรณ์ หรือวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพทางวิชาการในสาขานั้นสาขาใด สามารถสาธิตให้เห็นได้ คล้ายบทความวิจัย แต่เพิ่มเติมการเปรียบเทียบอุปกรณ์เดิมกับอุปกรณ์ใหม่ในโครงสร้างที่ ๑ พร้อม ซึ่งขั้นตอนการพัฒนาและการทดสอบประสิทธิภาพของอุปกรณ์ใหม่ มีลักษณะโครงสร้างและองค์ประกอบ ต่อไปนี้

๑. ชื่อเรื่องและชื่อผู้เขียน	๒. บทคัดย่อ(ไม่มีก็ได้)
๓. บทนำ(ความเป็นมา วัตถุประสงค์ ขอบเขต เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อสรุป)	
๔. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองและของใหม่และวิธีการดำเนินการ การพัฒนาอุปกรณ์	
๕. ผลและการวิเคราะห์ผล	๖. บทวิจารณ์ อภิปรายผล
๗. สรุปผลและข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)	๘. คำขอบคุณ(ไม่มีก็ได้)
๙. เอกสารอ้างอิง	

๕. บทความทั่วไป (General Article) เขียนเพื่อเสนอข้อมูล ความคิดเห็นทั่วไป ไม่แสดงออกถึงความเชี่ยวชาญหรือความจริงจังในเรื่องนั้น ๆ มากนัก ใช้ภาษาง่าย ๆ เม้นแนวนิคิด ไม่มีรูปแบบจำกัด ไม่ต้องมีเอกสารอ้างอิงก็ได้ มีลักษณะโครงสร้างและองค์ประกอบ ต่อไปนี้

๑. ชื่อเรื่องและชื่อผู้เขียน	๒. ความนำ
๓. ข้อมูล/ปัญหา/เนื้อหา	๔. แนวคิดที่นำเสนอ
๕. สรุป	

(ไฟรอน์ ตีรอนนาภูด ภารวิจัยสู่การเขียนบทความและรายงาน ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ สำนัก
อุฟเซกา กรุงเทพ ๒๕๒๑ สรุปจากหน้า ๑๕-๙๑)

สำหรับนักเขียนบทความวิชาการมือใหม่ หากจะเริ่มนบทเรียนจากง่ายไปยาก น่าจะเริ่มจากการเขียนบทความประเภทที่ ๔ เพราะไม่เคร่งครัดระเบียบวิธีมากนัก ทำให้ผู้เขียนคลายความวิตกกังวลในการเขียน

การใช้ภาษาในการเขียนบทความวิชาการ

การใช้ภาษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสื่อความรู้ความคิดของผู้เขียนบทความไปยังผู้อ่าน ดังนี้ หากผู้เขียนขาดประสบการณ์ในการใช้ภาษาที่จะเป็นความลับเหลวในการเขียนบทความ อ่านง่ายสีนเชิง

การใช้ภาษาที่คิดในการเขียนบทความต้องคำนึงถึงผลการรับสารของผู้อ่านเป็นสำคัญ ต้อง เป็นภาษาที่เข้าใจง่าย ถูกต้องตามระเบียบภาษามาตรฐาน

การใช้ศัพท์ทางวิชาการสูง ๆ ภาษาที่ยาก หรูหรา นุ่งแสลงภูมิรู้ผู้เขียนจนเกินจำเป็น ผู้อ่าน จะรู้สึกไม่อายอ่าน ทำให้ความรู้ความคิดในบทความสูญเปล่า

ข้อควรระวังในการใช้ภาษา

๑. เขียนให้ถูกระดับภาษา ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีระดับ อาจจำแนกได้ ๓ ระดับ คือ

๑.๑ ภาษาปาก เป็นภาษาที่ใช้ในการพูดโดยทั่วไป ไม่เคร่งครัดระเบียบภาษา ใช้พูด กับคนที่สนิทสนม หรือใช้เขียนภาษาโฆษณา บทสนทนาบันเทิงคดี

ตัวอย่างคำ พ่อ แม่ เยอะแยะ น้อไซซ์ ฯลฯ

๑.๒ ภาษาถี่งแบบแผน เป็นภาษาถี่งภาษาปาก แต่คำนึงถึงความสุภาพ ใช้พูดหรือ เขียนสู่สาธารณะ ได้ เช่นภาษาพูดบรรยาย อภิปราย ภาษารายงานข่าว แต่ยังไม่ถือเป็นแบบแผน

ตัวอย่างคำ คุณพ่อ คุณแม่ มากมาย รถมอเตอร์ไซซ์ ฯลฯ

๑.๓ ภาษาแบบแผน เป็นภาษาที่ถูกต้องตามระเบียบของภาษา สุภาพถูกต้องตาม วัฒนธรรม ใช้พูดหรือเขียนในทางราชการ พิธีการ งานวิชาการ

ตัวอย่างคำ บิดามารดา มาก รถจักรยานยนต์ ฯลฯ

การเขียนบทความวิชาการ ผู้เขียนต้องคำนึงถึงระดับภาษาแบบแผนเป็นสำคัญ แต่ หากจำเป็นต้องใช้ภาษาถี่งแบบแผนบ้าง ก็อาจอนุโลมได้ แต่ไม่ควรใช้ภาษาปาก เพราะจะทำให้ น้ำหนักความน่าเชื่อถือของบทความอ่อนด้อยลง

๒. ใช้คำตรงความหมาย ความหมายของคำในภาษามี ๓ ลักษณะ ได้แก่

๒.๑ ความหมายโดยตรง เป็นความหมายที่ปรากฏตามพจนานุกรม หากผู้เขียนไม่ แน่ใจในความหมายคำใด ต้องเปิดพจนานุกรม เพื่อให้เข้าใจความหมายที่ถูกต้อง อย่าใช้คำนั้น ๆ โดยไม่เข้าใจความหมายชัดเจน เช่น ดุษฎี แปลว่า อาการนั่งซึ่งแสดงถึงการยอมรับ ดุษฎี แปลว่า ความยินดี ความชื่นชม ดังนั้น ถ้าใช้คำนี้ในประโยคว่า “ผู้ต้องหายอมรับโดยดุษฎี” จึงเป็นการใช้ คำพิดความหมาย

๒.๒ ความหมายอุปมา เป็นความหมายที่เกิดจากการเปรียบเทียบ อาจไม่มี คำอธิบายในพจนานุกรม ผู้ใช้ภาษาต้องอาศัยประสบการณ์การใช้ภาษาตามวัฒนธรรมสังคมนั้น ๆ เช่น “ปลาเค็ม” คำเค็มที่ขับไปหมายถึงรสเค็ม เป็นความหมายโดยตรง แต่ “คนเค็ม” คำเค็มที่ หมายความ เป็นความหมายอุปมา หมายถึงนิสัยคนที่ไม่ยอมเสียเบร์ยน และมักเอาเบร์ยนผู้อื่นอยู่ในที่

๒.๓ ความหมายนัยประหวัด เป็นความหมายที่สัมพันธ์กับความคิดความรู้สึกและประสบการณ์ของผู้เขียนกับผู้อ่านตามวัฒนธรรมสังคมนั้น ๆ จากตัวอย่างในข้อ ๒.๒ “คนเกิ่น” เป็นความหมายอุปมา หมายถึงคนที่ไม่ยอมเสียเปรียบใคร และมักเอาเปรียบผู้อื่นอยู่ในที่ความหมายนัยประหวัด หมายถึงคนไม่ดี

๓. ใช้คำให้หมายความตามน้ำหนัก คือใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ให้ถูกต้องตามระดับความหมาย เช่น อาจารย์งอน อาจารย์ไม่พอใจ อาจารย์โกรธ อาจารย์แค้น อาจารย์เกียดแค้น จะเห็นว่าแต่ละคำมีระดับความอ่อนหนักความหมายต่างกัน

๔. ใช้คำให้ถูกต้องตามความนิยม ควรใช้คำที่เป็นมาตรฐานปัจจุบัน ไม่ใช้คำกล่าวที่พื้นสมัย หรือคำใหม่ที่เข้าใจในวงจำกัด เช่น คำว่า ลางที่ ควรใช้ว่า บางที่ บางครั้ง เมื่อยไร ควรใช้ว่า อย่างไร มาตรว่า ควรใช้ว่า หาก หากว่า เป็นดัน

๕. ใช้คำที่ให้ความหมายสุภาพ ไม่กระด้าง เช่น แหล่งลำน้ำ ให้ใช้ว่าชุมชน หรือชุมชน แออัด กันแก่ ให้ใช้ว่า ผู้สูงอายุ ประเทศด้อยพัฒนา ให้ใช้ว่า ประเทศกำลังพัฒนา กันจน ให้ใช้ว่า ผู้ด้อยโอกาส เป็นดัน

๖. ใช้คำให้คงที่ เนื่องจากบางความหมาย มีคำใช้สื่อสารได้มากกว่า ๑ คำ การเขียนบทความวิชาการต้องใช้คำให้คงเส้นคงวา เพื่อมิให้เกิดความลักษณ์สับสน เช่น คำรายภูร ประชาชน พลเมือง ชาวบ้าน ประชากร มีความหมายเดียวกัน ควรเลือกใช้คำใดคำหนึ่งเพียงคำเดียวให้หมายความกับบทความ

๗. ใช้คำให้กะทัดรัด การสื่อสารที่ดี ต้องใช้คำให้กะทัดรัด คือไม่ฟุ่มเฟือยมากคำ เช่น “ในอนาคตข้างหน้าพวกเขากำล่าเชื้อ ที่เข้ารับการอบรม ณ ที่นี่จะเป็นนักเขียนบทความวิชาการที่ดี”

การแก้เป็น “ในอนาคต ผู้เข้าอบรมวันนี้จะเป็นนักเขียนบทความวิชาการที่ดี”

“ข้าพเจ้าได้มองเห็นด้วยตาตนเองว่า เขาย้อนไปค่ารามในขณะที่ทำข้อสอบ”

การแก้เป็น “ข้าพเจ้าเห็นเรื่องทุจริตในการสอบ”

๘. ใช้คำให้สั้นกระແสดความ คือการใช้คำให้ครบโดยรวมของประโยค ไม่ละลือยกคำ เช่น “มองกินขนมจีนมากกว่า” ประโยคนี้ยังไม่สั้นความ จึงไม่ทราบว่า มองกินขนมจีนมากกว่า อะไร

๙. ใช้คำให้ชัดเจน ไม่ก้าวความ คือการใช้คำประกอบวลีประโยคให้ได้ความหมายชัดเจน ไม่ก้าวความ ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการตีความ เช่น “คนจับเชือกต้องเป็นคนสาว”

คำสาวในที่นี้คือคนได้สองทาง ว่าเป็นวิเศษญ์ขายคน หรือเป็นกริบของคน

๑๐. ใช้คำเชื่อม บุพบธ สันฐาน ให้ถูกต้อง คือองมีความประณีตในการเขียน เลือกสรรคำที่หมายความ ทั้งนี้ต้องอาศัยประสบการณ์ การอ่านเอกสารที่ใช้ภาษาดี ใช้ภาษาถูกต้องเป็นแนวเที่ยบ เช่น

เข้าขึ้นคำร้องต่อศาล	จะใช้ว่า ขึ้นคำร้องแก่ศาล ไม่ได้
กรุให้ความรู้แก่คิมย์	จะใช้ว่า ให้ความรู้ต่อคิมย์ ไม่ได้
แม่ยอมเห็นใจเพื่อสูญ	จะใช้ว่า ยอมเห็นใจให้สูญ ไม่ได้
พมไปกับเขา	จะใช้ว่า ไปด้วยเขา ไม่ได้
พมไปปักบูรณ์	จะใช้ว่า ไปปักบูรณ์ ไม่ได้

“ความบกพร่องในการใช้คำ อาทิ การใช้คำฟุ่มเฟือย การใช้คำกำกวน” จะใช้ว่า
 “ความบกพร่องในการใช้คำ อาทิ เช่น การใช้คำฟุ่มเฟือย การใช้คำกำกวน” หรือ
 “ความบกพร่องในการใช้คำ อาทิ การใช้คำฟุ่มเฟือย การใช้คำกำกวนเป็นต้น” หรือ
 “ความบกพร่องในการใช้คำ อาทิ เช่น การใช้คำฟุ่มเฟือย การใช้คำกำกวน เป็นต้น” ไม่ได้

“คำเรียกนี้หั้ง & นิว ได้แก่ นิวหัวแม่มือ นิวซี นิวกลาง นิวนาง และนิวก้อย” จะใช้ว่า
 “คำเรียกนี้หั้ง & นิว ได้แก่ นิวหัวแม่มือ นิวซี นิวกลาง และนิวนาง เป็นต้น” ไม่ได้ เพราะถ้าใช้
 ได้แก่ ต้องกล่าวถึงสิ่งที่จะกล่าวหั้งหนด ละไว้ไม่ได้

“คำเรียกนี้หั้ง & นิว เช่น นิวหัวแม่มือ นิวซี นิวกลาง นิวนาง และนิวก้อย” ประโยชน์นี้ใช้ได้
 “คำเรียกนี้หั้ง & นิว เช่น นิวหัวแม่มือ นิวซี และนิวกลาง เป็นต้น” ประโยชน์นี้ใช้ไม่ได้ เพราะไม่
 สื่อถึงกระแสความ

๗๘

๑๑. ใช้คำไทยแทนคำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ ในกรณีที่คำนี้ ๆ มีคำไทยหรือศัพท์
 บัญญัติใช้แล้ว เช่น เมทเวอร์ค ให้ใช้ว่า เครื่องข่าย อินโนเวชั่น ให้ใช้ว่า นวัตกรรม เป็นต้น

๑๒. ใช้คำเต็มแทนอักษรย่อ ภาษาไทยปัจจุบัน แม่ภาษาราชการ มีคำที่ใช้อักษรย่ออยู่มาก
 เพื่อความสะดวกในการพูดหรือการเขียนคำภาษา ๆ แต่เมื่อต้องใช้เป็นภาษามาตรฐาน ไม่ว่าจะเป็น
 การพูดหรือการเขียน ต้องใช้คำเต็ม เช่น

ช.น.	ต้องใช้ชั่วโมง	น.ว.	ต้องใช้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ
ร.ร.	ต้องใช้ โรงเรียน	ร.ศ.	ต้องใช้ รองศาสตราจารย์

การใช้ประโยชน์

ประโยชน์ที่มีความสมบูรณ์ เป็นแบบแผน ต้องมีองค์ประกอบครบถ้วน ๒ ภาค ได้แก่ ภาค
 ประชานและภาคแสดง

ภาคแสดงนี้ ๒ ลักษณะ คือ ภาคแสดงที่มีกรรม และภาคแสดงที่ไม่ต้องมีกรรม ในกรณีที่ภาคแสดงต้องมีกรรมนารับกริยา ผู้เขียนจะละกรรมไม่ได้ เพราะจะทำให้ประโยชน์ของคู่ประกอบที่ไม่สมบูรณ์

ลำดับ	ภาคประทาน		ภาคแสดง			
	ประทาน	ส่วนขยาย ประทาน	กริยา	กรรม	ขยายกรรม	ขยายกริยา
๑	แนว	-	นอน	-	-	-
๒	แนว	คำ	นอน	-	-	-
๓	แนว	คำ	นอน	-	-	ในครัว
๔	แนว		จับ	หมู	-	-
๕	แนว	คำ	จับ	หมู	-	-
๖	แนว	คำ	จับ	หมู	ขาว	-
๗	แนว	คำ	จับ	หมู	ขาว	อย่างรวดเร็ว

ตัวอย่างประโยคในตาราง คำที่พิมพ์ตัวหนา เป็นคำที่เป็นโครงสร้างหลักของประโยค หากจะคำหนึ่งคำใด จะทำให้ประโยคไม่ได้มาตรฐานสมบูรณ์ แต่อ้างจะจะได้ในกรณีที่เป็นภาษาปาก ดังนั้น การใช้ประโยคต้องคำนึงดังนี้

๑. เขียนประโยคให้ครบ โครงสร้างหลัก ดังที่แสดงเป็นตัวคำไว้ในตารางข้างต้น ส่วนที่พิมพ์เป็นตัวธรรมด้า ผู้เขียนจะใช้ส่วนขยายหรือไม่ ขึ้นอยู่กับเจตนาการสื่อสาร

๒. เขียนประโยคให้มีโครงสร้างตามลำดับดังแสดงไว้ในตารางข้างต้น หากว่างโครงสร้างผิดตำแหน่ง จะทำให้ประโยคบกพร่อง เช่น ประโยคที่ ๑ หากเขียนว่า “แนวคำจับอย่างรวดเร็วหมูขาว” ถึงแม้พองจะสื่อสารได้ แต่ก็เป็นความบกพร่องในการสร้างประโยค

๓. เขียนประโยคความซ้อนให้สมบูรณ์ ประโยคความซ้อนเป็นประโยคที่มีประโยคข้อซ้อนอยู่ในประโยคหลัก ผู้เขียนมักจะเพอเรอหยุดประโยคไว้ เพราะเข้าใจผิดว่าประโยคสมบูรณ์ แล้ว ทำให้การใช้ประโยคไม่สมบูรณ์ เช่น,

“ต้นไม้ที่ขึ้นอยู่หน้าอาคาร” ประโยคนี้เป็นเพียงส่วนภาคประทานของประโยคความซ้อนซึ่งยังสื่อสารไม่ถูกต้อง ความซ้อนนี้จะแสดงความว่าภาคแสดงคืออะไร จึงต้องเขียนภาคแสดงลงไปให้สมบูรณ์ เป็น “ต้นไม้ที่ขึ้นอยู่หน้าอาคาร ให้ร่มเงาแก่นักศึกษา”

๔. ต้องการเน้นความหมายของสิ่งใด ต้องใช้คำความหมายนั้นขึ้นต้นประโยค เช่น สุนัขกัดเด็กนักเรียนเมื่อเช้านี้ เน้นความสำคัญที่สุนัข

เด็กนักเรียนถูกสุนัขกัดเมื่อเข้านี้ เน้นความสำคัญที่นักเรียน

เมื่อเข้านี้สุนัขกัดเด็กนักเรียน เน้นความสำคัญที่เวลาและสุนัข

เมื่อเข้านี้เด็กนักเรียนถูกสุนัขกัด เน้นความสำคัญที่เวลาและเด็กนักเรียน

๕. เขียนประโยคให้มีการขัดความ ทำให้เกิดความคณชัดในความหมาย เช่น

ถึงแม้ว่าจะสวยงาม จะร้าย จะเรียนดี แต่ขอ葵อภัยความรัก

สถานที่ตากอากาศแห่งนี้สมบูรณ์แบบทุกอย่าง เสียแต่มีบุญมาก

๖. เขียนประโยคให้เข่านานความ กือการใช้คำว่า หรือคำเชื่อมที่รับกัน เช่น
ที่ได้มีรัก ที่นั่นมีทุกๆ

เมื่อใดที่เรอคิดถึงบ้าน เมื่อนั้นเรอต้องน้ำตาไหล

๗. เขียนประโยคแบบไทย ไม่ใช้สำนวนต่างประเทศ เช่น

ผู้เข้าใจไม่ได้ ควรใช้ว่า ผู้ไม่เข้าใจ

ภาษาไทยยากต่อการเรียน ควรใช้ว่า ภาษาไทยเรียนยาก

ผู้สนใจในวรรณคดีไทย ควรใช้ว่า ผู้สนใจวรรณคดีไทย

๘ เขียนประโยคสั้น ๆ กะทัดรัด ชัดเจน คือว่าเขียนประโยคยาวซับซ้อน เช่น

ม้าศึกคำของน้ำมีชื่อเป็นกำนันแห่งตำบลหนองปลาไหลกำลังและเลิ่นหญ้าอยู่ข้างทุ่ง ชื่อ
เป็นที่ดินของวัดอันเป็นทุ่งสาธารณะซึ่งเจ้าอาวาสอุทิศให้เป็นที่เลี้ยงสัตว์ของชาวบ้าน

ถ้าเขียนให้กะทัดรัด ควรแยกเป็นประโยคย่อย จะทำให้อ่านเข้าใจง่าย

ม้าศึกคำของกำนันมีกำลังและเลิ่นหญ้าอยู่ข้างทุ่ง ทุ่งแห่งนั้นเป็นที่ดินของวัด แต่เจ้าอาวาส
ได้อุทิศทุ่งหญ้านั้น ให้เป็นที่เลี้ยงสัตว์ของชาวบ้าน

การเขียนอนุเขต

การเขียนอนุเขตหรือข้อความย่อหน้าหนึ่ง ๆ ผู้เขียนควรทราบว่า อนุเขตหนึ่ง ๆ

ประกอบด้วย ส่วนที่เป็นประโยคในความ กับประโยคพลความ

อนุเขตหนึ่ง ๆ จะมีประโยคในความเพียงหนึ่งประโยคเท่านั้น นอกนั้นเป็นประโยคพล
ความ จะมีกี่ประโยคก็ได้ ทำหน้าที่ขยายความหรือเชื่อมความ จัดระบบวนการสื่อสารในความ
นั้นแล้ว จึงขึ้นย่อหน้าสร้างอนุเขตใหม่

หากอนุเขตใดมีประโยคในความมากกว่าหนึ่งใจความ อนุเขตนั้นจะขาดออกจากใน การ
สื่อสาร ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหายากขึ้น

ประโยคในความอาจจะวางไว้ต้นอนุเขต กลางอนุเขต หรือท้ายอนุเขตก็ได้ แต่การสื่อสาร
ที่เรียบง่าย ไม่ซับซ้อน ประโยคในความควรอยู่ต้นอนุเขต เพราะจะทำให้ผู้อ่านจับประเด็นได้แต่ต้น
และอ่านความหมายในประโยคพลความถัดไปได้ชัดเจน

การเขียนอนุเขตที่คิดต้องคำนึงถึง เอกภาพ สัมพันธภาพและสารตัดภาพ

การเขียนอ้างอิง บทความทางวิชาการ

ข้อมูลที่จะใช้อ้างอิงในบทความวิชาการ มี ๒ ลักษณะใหญ่ ๆ คือ²

๑. ข้อมูลเอกสาร

ข้อมูลเอกสารคือข้อมูลที่เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ตลอดจนหลักฐานบันทึกต่าง ๆ ข้อมูลเอกสารที่ศึกษาควรเป็นเอกสารที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ผู้แต่งมีชื่อเสียงเชื่อถือได้ เป็นข้อมูลที่ทันสมัย

๒. ข้อมูลสารานุกรม

ข้อมูลสารานุกรมคือข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลโดยตรง จากการสำรวจ สัมภาษณ์ สังเกต ทำกิจกรรม และใช้แบบสอบถาม

ข้อควรระวังเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลอ้างอิง

๑. รวบรวมข้อมูลโดยไม่มีจุดหมาย ไม่อธิบายในกรอบของหัวข้อ
๒. ใช้ข้อมูลแบบฟุ่มเฟือย น้ำท่วมทุ่ง ไม่ตรงประเด็น
๓. ข้อมูลขาดความน่าเชื่อถือ กระบวนการเก็บข้อมูลไม่ถูกต้อง
๔. ไม่มีหลักฐานที่นาของข้อมูล
๕. เปิดเผยแหล่งข้อมูลที่ไม่ควรเปิดเผย

รูปแบบการเขียนอ้างอิง

การอ้างอิงที่เป็นที่นิยมมี ๒ รูปแบบ คือ การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อเรื่อง กับการอ้างอิงแบบเชิงบรรยาย

การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อเรื่อง บางครั้งเรียกว่าการอ้างอิงระบบ
นาม-ปี (Name-Year) เป็นการอ้างอิงที่ลงรายการวัสดุอ้างอิงไว้ในวงเล็บแทรก
ไว้ในเนื้อเรื่อง ในตำแหน่งที่เหมาะสม ไม่ได้แยกไปเพียงไว้ท้ายหน้าเมื่อ
การอ้างอิงแบบเชิงบรรยาย การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อเรื่องเป็นที่นิยมใช้กันมาก
ในปัจจุบัน เพราะทำได้ง่าย ไม่เปลืองเนื้อที่กระดาษเหมือนกับการอ้างอิงแบบ
เชิงบรรยายที่แยกไปเพียงไว้ท้ายหน้า และไม่เสียเวลา กับการคอยระหว่างเว้นเนื้อที่
ท้ายหน้าให้เพียงพอตามจำนวนที่อ้างอิงในแต่ละหน้า การอ้างอิงแบบแทรกใน
เนื้อเรื่องจึงให้ความสะดวกในการเขียนและการพิมพ์เป็นอันมาก แต่อาจไม่สะดวก
ในการคูหาหลักฐานอ้างอิงที่ละเอียด เพราะต้องพลิกไปคู่ในหน้าบรรณาธิการ³

² สรุปจาก ไพบูลย์ ดวงจันทร์. ข้อควรคิดและการใช้ภาษาในวิทยานิพนธ์. หน้า ๑-๑๒

³ ไพบูลย์ ดวงจันทร์. ข้อควรคิดและการใช้ภาษาในวิทยานิพนธ์. หน้า ๒๕

สำหรับรายละเอียดรูปแบบวิธีการเขียนอ้างอิง ผู้เข้าอบรมได้จากเอกสารภาคผนวก ซึ่งรูปแบบการเขียนอ้างอิงของแต่ละสถาบัน อาจใช้รูปแบบไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับข้อตกลงและ ธรรมเนียมนิยมทางวิชาการของสำนักนั้น ๆ หากผู้เข้าอบรมสนใจทางศึกษาเพิ่มเติม ได้จากเอกสาร คู่มือการเขียนงานวิชาการของแต่ละสถาบันและใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมตามระเบียบปฏิบัติของ สถาบันนั้น ๆ

ในการณ์ที่เป็นนักเขียนบทความวิชาการอิสระ ท่านอาจจะเลือกใช้รูปแบบวิธีการอ้างอิง แบบใดก็ได้ โดยใช้ให้เป็นแบบแผนเดียวกันในงานเขียนแต่ละครั้ง

ในความเห็นของผู้เขียนเอกสารนี้ เห็นว่า ความสำคัญของการเขียนอ้างอิงมิได้อยู่ที่รูปแบบ การเขียน เพราจะรูปแบบนั้นท่านสามารถศึกษาอุตสาหกรรมการเขียนหรือพิมพ์ให้ถูกแบบแผนได้ แต่ ความสำคัญของการอ้างอิง อยู่ที่การเลือกสรรข้อมูลมาสนับสนุนเนื้อหาที่เขียนอย่างเหมาะสม ลง ตัว ตรงประเด็น ทำให้บทความนั้นมีคุณค่านำไปใช้ได้ แสดงถึงมีประสิทธิภาพ การศึกษาค้นคว้า และวิจารณญาณของผู้เขียนบทความ

เมื่อผู้เข้าอบรมเข้าใจหลัก วิธีการ รูปแบบ การใช้ภาษา การเขียนอ้างอิง บทความทาง วิชาการแล้ว อย่ารอช้า พลังปัญญา ความรู้สึกเห็นคุณค่าในการเขียนบทความทางวิชาการกำลังคุ กระนุน ไฟในการเขียนพร้อมที่จะส่องทางสว่างไสว จงลงมือ กิตติ ร่าง ค้นคว้า และเขียน เสียแต่บัดนี้ ขออวยพรให้ทุกท่านประสบความสำเร็จในการเขียนบทความวิชาการ เป็นคลื่นลูกใหม่ที่เปี่ยมพลัง ในวงวิชาการสืบไป

อัครา บุญทิพย์
๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๐

เอกสารอ้างอิง

- โฉครัช สุทธาราเวศ. (๒๕๔๖,มกราคม-ธันวาคม). การเขียนบทความวิชาการจากงานวิจัยและการ
เขียนบทความวิชาการเชิงวิจัย. วารสารสมาคมนักวิจัย, ๙, ๒๐-๒๕.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (๒๕๓๒). การเขียนรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์. (พิมพ์ครั้งที่ ๔).
- กรุงเทพฯ : แสงรุ่งการพิมพ์.
- ไฟบุลล์ ดวงจันทร์. (๒๕๓๘). ข้อควรคิดและการใช้ภาษาในวิทยานิพนธ์. กรุงเทพมหานคร :
- บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมบัติ ทิฆะรัพป์. (๒๕๓๗,สิงหาคม). การเขียนบทความวิชาการ. วารสารวิชาการพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ, ๔, ๓๔-๔๐.
- สุรินทร์ เหล่าสุขสุคิต. (๒๕๔๒,มิถุนายน). แนวทางการเขียนบทความทางวิชาการ. วารสาร
วิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, ๕, ๑๕-๒๐.
- อัครา บุญทิพย์.(๒๕๓๖). การเขียน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ บางเขน.

หลักและวิธีการเขียนบทความทางวิชาการ

รองศาสตราจารย์อัครา บุญทิพย์

บทความวิชาการคืออะไร

ถ้าพูดสื่อสารให้ง่าย ๆ บทความวิชาการก็คือข้อเขียนแสดงความรู้ ความคิดในวิชาการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อเผยแพร่ความรู้เป็นประโยชน์แก่สาธารณะ

ถ้าพูดตามภาษาการก็คือ เอกสารซึ่งเรียนเรียงจากผลงานทางวิชาการของตนเอง หรือของผู้อื่นในลักษณะที่เป็นการวิเคราะห์ วิจารณ์ หรือเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ จากที่ฐานทางวิชาการนั้น ๆ

เขียนบทความทางวิชาการทำไม ?

๑. เพื่อเพิ่มพูนพัฒนาความรู้ความคิด ในวิชาการนั้น ๆ แก่ผู้เขียน
๒. เพื่อเผยแพร่ความรู้ความคิดในวิชาการนั้น ๆ แก่สาธารณะ
๓. เพื่อสร้างชื่อเสียงแก่ผู้เขียน
๔. เพื่อผลพลอยได้อื่น ๆ เช่น การขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ การได้รับค่าตอบแทน เป็นต้น

เขียนบทความทางวิชาการด้วยปัจจัยใด ?

๑. ฉันทะในการเขียน
๒. วัตถุประสงค์ในการเขียน
๓. ความรู้ (วิชาการ รู้ทางภาษา ระเบียบวิธีการเขียน ฯลฯ)

เขียนบทความทางวิชาการอย่างไร ?

๑. กิต
 - ๑.๑ ประมวลความรู้ความคิดในสาขาวิชาที่ผู้เขียนถนัด
 - ๑.๒ กิตหัวข้อ ประเด็นที่จะเขียน
 - ๑.๓ กิตชื่อเรื่อง
๒. วางแผนเรื่อง
๓. หาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๔. ลงมือเขียน
๕. ตรวจทาน ขัดเคล้า

การคิดเรื่องเพื่อเขียนบทความวิชาการ

- ๑. คิดในสิ่งที่ชอบ
- ๒. คิดในสิ่งที่รู้
- ๓. คิดในขอบเขตที่ทำได้

การตั้งชื่อเรื่องบทความ

ชื่อเรื่องคือความคิดรวบยอด ของทุกประเด็นที่ปรากฏในบทความ เป็นการบอกให้ผู้อ่านทราบแต่เบื้องต้นว่า บทความนั้น ๆ เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งใด อย่างไร หลักการตั้งชื่อเรื่องของงานเขียนทั่วไปมีหลายวิธี แต่ชื่อเรื่องของการเขียนบทความวิชาการ ต้องคำนึงถึงจะเป็นแบบแผนของภาษา

การตั้งชื่อเรื่อง ควรคำนึงถึงหลักดังนี้

๑. ใช้คำที่ตรงกับประเด็นเรื่อง	๒. ใช้คำที่มีความหมายเข้าใจง่าย
๓. ใช้คำที่มีพลังเชิงวิชาการ	๔. ใช้คำสั้นกระชับ ชัดเจน

การวางแผนเรื่องบทความวิชาการ

งานเขียนโดยทั่วไป มีโครงสร้าง ๓ ส่วน ได้แก่ ส่วนนำ ส่วนเนื้อเรื่อง และส่วนสรุป งานเขียนบทความวิชาการก็เช่นเดียวกัน

๑. ส่วนนำ หรือบทนำ เป็นการเขียนเพื่อกล่าวถึงสภาพปัจจุบัน สถานะที่ปรากฏ หรือมูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเขียน

๒. ส่วนเนื้อเรื่อง เป็นการเขียนรายละเอียด เนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ ต้องคิดลำดับขั้นตอน จัดหมวดหมู่ จัดประเด็น อาจใช้ตัวเลขกำกับข้อ หรือเรียงเรื่งเป็นย่อหน้าก์ได้

ในส่วนเนื้อเรื่องของบทความทางวิชาการ ต้องมีการอ้างอิง เพื่อยืนยันความรู้ความเห็นที่ เชื่อถือได้ ไม่ควรกล่าวลอก ๆ ทั้งนี้ต้องเขียนให้ถูกต้องตามรูปแบบ และระเบียบวิธีของการเขียน งานวิชาการ

ความสำคัญของการวางแผนเรื่อง จะอยู่ที่โครงสร้างส่วนเนื้อหา ต้องกำหนดกรอบ ขอบเขตเนื้อหาให้ชัดเจน แล้วกำหนดประเด็นในกรอบนั้น ๆ ตามลำดับของเนื้อหา

บทความจะดีน ลึก กว้าง แคน สั้น ยาว ขึ้นอยู่กับกรอบของเนื้อหา ผู้เขียนสามารถพิจารณา เพิ่ม หรือตัดประเด็นที่จะเขียนให้เหมาะสมได้จากการวางแผนเรื่องส่วนนี้

๓. ส่วนสรุป เป็นการเขียนสรุปความคิด เน้นย้ำความสำคัญของเนื้อหาอีกครั้งหนึ่ง โดยย่อ กีสุด อาจแทรกความเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อท้าทาย หรือทิ้งประเด็นปัจจุบันให้ผู้อ่านคิดในเชิง สร้างสรรค์ต่อไป

ลงมือเขียน

๑. เขียนชื่อเรื่อง เพื่อเตือนให้คิดและเขียนคู่ในกรอบ ประเด็นที่กำหนด
๒. เขียนชื่อผู้เขียน เพื่อเตือนให้ระบุนักในความรับผิดชอบ ความถูกต้องทางวิชาการ และจริยธรรมของนักวิชาการ
๓. เริ่มเปิดประเด็นในการเขียนประ 迤คแรก ข้อหน้าแรกของส่วนนำให้เหมาะสม ตามด้วย ประ 迤ค หรือข้อความถัดไปอย่างมีสัมพันธภาพ สารตัดภาพและเอกสารของข้อเขียน ในอนุเสกนี้ ๆ
๔. เขียนไปตามลำดับประเด็นที่วางโครงเรื่องไว้ ส่วนใดควรบรรยายกึ่งบรรยาย ส่วนใด กว้าง อ้าง กีต้นหามาอ้างอิง ส่วนใดควรแสดงความคิดเห็น กีเรียบเรียงแสดงความคิดลงไป
๕. เมื่อเขียนเสร็จแต่ละประเด็น ควรอ่านบททวนและขัดเกลาให้กระชับรัดกุม แล้วจึงเริ่ม เขียนในประเด็นต่อไป
๖. เมื่อเขียนเสร็จทุกประเด็น ต้องอ่านบททวนโดยรวมอีกครั้ง เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ในเรื่องต่อไปนี้

๖.๑ เมื่อหาวิชาการ	๖.๒ การใช้ภาษา
๖.๓ ระเบียบวิธีการเขียนบทความทางวิชาการ	๖.๔ คุณค่าความสำคัญของบทความ

เผยแพร่สู่สาธารณะ

การเขียนบทความทางวิชาการ หรือข้อเขียนใด ๆ ก็ตาม ที่มีสารประโยชน์ ควรได้เผยแพร่สู่ สาธารณะเพื่อประโยชน์แก่สังคม ในรูปแบบที่เหมาะสม เช่น การพิมพ์เผยแพร่ การนำเสนอในที่ ประชุมสัมมนา การลงเว็บไซต์อินเตอร์เน็ตฯ

เอกสารประกอบคำบรรยาย “การเขียนบทความทางวิชาการ”

๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๐ ห้องบรรยายชั้น ๘ อาคารท่าชัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง